

Előfizetési ár:

(Postán küldve)

Egész évre 32'—
Fél évre 16'—
Negyed évre 8'—
Egy óra . . 3'—

□□

ELLENZÉK

Előfizetési ár:

(Házhoz hordva)

Egész évre 32'—
Fél évre . . 16'—
Negyed évre 8'—
Egy óra . . 3'—

□□

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség:

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 35. sz. emelet

Alapította: BARTHA MIKLÓS

Kiadóhivatal:

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 35. Telefon 9.

Erzsébet királyné emlékezete.

— Halála 19-ik évfordulója alkalmából. —

Torda, szept. 9.

Rég meghalt Ő is, akit ugy szeretünk, ki életében velünk érezett. Angyalunk volt, kit benne elvesztettünk, aki minket, mint Anyánk szeretett. . . Egy lördőféstől a tengernek partján dobbant utolsót érező szíve s a hir, amint szállt hazánk völgyénhalmán, a sziveinket gyásszal tölté be. Amíg élt folyton érdekelte sorsunk és nemzetünkert Ő is tett sokat. S mert idegenek nekie nem voltunk, mi is okoztunk neki gondokat; mert nemzetünknek vágya és reménye már előtte sem ismeretlenek. Vésszel, viharral, bátran szembe nézve, csak hogy azok mind teljesüljenek. . .

Szerette nyelvünk s annak büvébája sarkalta Ő, hogy megtanulja azt. Költészetünknek szépségét csodálja, mert szívében is az gyönyört fakaszt. . .

Szerette népünk, rónánk délibábját. A magyar föld nem idegen Neki. S hogy visszavivjuk hazánk alkotmányát, a küzdelmünkben részt kiveszi. . .

Szíve arany volt és gyémánt a lelke. Ez fényt lövelt, a szíve melegét, s bár sorsa nagyon magasra emelte: érettünk is küzd, fáradt-eget. . .

Csak teste halt meg, lelke él örökké, lerázva rég a földi láncokat.

Mi benne por volt, ez marad a földé s ez termel Neki sirvirágokat. Oh, de a lelke, ez az égi szikra, el nem enyészik. . . közöttünk marad s fényét mind jobban jobban veri vissza a nagy idő, amint előhalad.

Nagy Albert.

A döntés az Isonzónál lehetetlen.

Amsterdamból jelentik: A Nieuws van dag Dag arról a jelentésről, hogy a Monte San Gabriele még most is az osztrák és magyar csapatok birtokában van, ezt írja: Az a mód, ahogyan az olaszok sikereiket kivivják, világosan mutatja, hogy lehetetlen döntő győzelmet elérniök.

A háború hírei.

Hivatalos jelentések.

A tegnapi harctéri eseményekről a hivatalos jelentések így szólnak:

József főherceg vezérezredes hadsereg arcvonalán helyenként tüzéségi harc és élénkebb harci tevékenység.

A Monte Gabrielle és az Isonzó-arcvonal más szakaszai súlyos olasz ágyutüz alatt állanak. Az ellenséges gyalogságot ütegeink lekötve tartották.

Az albán macedóniai tavak területén csapataink és a franciák között harcok fejlődnek. A Vojusa alsó folyása mentén ellenséges felderítő osztagokat visszavertünk.

Flandriában fokozott tüztevékenység uralkodott. A tengerparton és a Houhoult-

erdőtől a Monin—yperi utig állásainkra zúduló pergőtűz, éjjel St. Julientől északkeletre, heves angol előretörések követték. Az ellenséget mindenütt visszavertük.

Verdun előtt, a Maas keleti partján, a nap folyamán elkeseredetten folyt a harc. A Fosses-erdő és Beconvaux között reggel támadó franciák első hullámai árokvédő légénységünk tüzeben összeomlottak. Az ellenséget kemény viaskodás után általában egészen kiinduló állásig visszavertük.

A keleti tenger és a Dűna között előcsapatunk több helyen egészen az épülő félben levő új állásokig vetették vissza az orosz biztosító osztagokat.

A pápa nyilatkozata a leszerelésről és a békekonferenciáról.

Berlinből jelentik: A Reuter-ügynökség jelentése szerint egyik szövetséges országból való diplomatának legutóbb alkalma volt arra, hogy a Vatikánban a pápával beszélgetést folytasson. Erről a beszélgetésről a Daily News a következőket jelenti:

Amikor a diplomata arról a szerencsétlenségről beszélt, amelybe országát a németek, törökök és bolgárok döntötték, a pápa türelmetlenül fölkiáltott:

— Igen, de hiszen az oroszok Konstantinápolyt akarják!

A diplomata azt válaszolta, hogy az oroszoktól való félelemre nincsen ok.

— Lehet, — szólta a pápa — de Oroszország soha semmit sem tett még katolikus érdekekért. Hogyan bántak például a leMBERGI egyházkerület papságával?

A diplomata ezzel szemben arra utalt, hogy a németek Belgiumban sok lelkész agyonlövették, mire a pápa így felelt:

— Igen, iszonyuak a háború borzalmai. Megkérdezte ezután a pápa, hogy mit akar tulajdonképpen az entente.

A diplomata így válaszolt:

— Kívánja mindekelőt a porosz militarizmus megsemmisítését.

A pápa közbevágott:

— Helyes, de akkor a többieknek is le kell szerelniök.

Azután csodálkozásának adott kifejezést a szentatyja az entente egyéb hadicéljai fölött, amilyenek Elzász-Lotharingia visszadása, új nemzetek létesítése Ausztria-Magyarország romjain.

A pápa végül brüszk módon szakította félbe a kihallgatást.

A diplomata, aki évek hosszú sora óta ismeri a pápát, azt mondja, hogy a szentatyja mélységes bizalmatlansággal van Oroszország iránt. A diplomata szerint a pápa békejegyzékének három főmotívum az alapja. Az első az a forró kívánság, hogy a békekonferenciát a Vatikánban tartsák, a második, a félelem, hogy a német katolikusok érzékenységét meg ne sértse, és végül az aggodalom Ausztria-Magyarorszáért, Európa legnagyobb katolikus hatalmáért, amelyet meg akar óvni az elpusztulástól.

A tél előtt Szentpétervárt kapuinál leszünk.

Hágából jelentik: A „Daily News“-nek jelentik Pétervárról: Vovitinski, a munkás- és katonatanács választmányi tagja, aki ez idő szerint frontbiztosként a rigai fronton tartózkodik, azt jelenti, hogy az utóvédharcok még tartanak. A katonák engedelmeskednek ugyan, de érzik az ellenséges tüzéség fölényét s

ezért a hadsereg egyes részeiben az elbátorlanodás jelei mutatkoznak. Arra a kérdésre, vajon várható-e az operációk kiszélesedése, nem lehet felelni, valószínű azonban, hogy a németek előrevonulása rendkívül gyors lesz és az őszi esős időjárás beköszönte előtt elérik Pétervárt.

Politikai hírek.

A képviselőház holnap délután ülést tart. Ezen az ülésen mondja el Wekerle miniszterelnök programbeszédét.

*

Gróf Tisza István tudatta pártjával, hogy a képviselőház ülésére haza jön.

*

A Magyar Tudósító jelenti: A főrendiház folyó évi szeptember hó 13 án, csütörtökön délelőtt 11 órakor ülést tart a következő napirenddel: 1. Elnöki előterjesztések. 2. Az új kormány bemutatkozása. 3. Az igazoló-bizottság jelentése. 4. A jegyzőkönyv hitelesítése.

*

Gróf Károlyi Mihály Kissingenből hazaérkezett Budapestre. Első látogatója gróf Batthyány miniszter volt, akivel hosszasan tanácskoztak a politikai helyzetről.

*

A kormányt támogató pártok hoinapi tanácskozásukon fognak megállapodni abban a kérdésben, hogy minő formában nyilatkozzanak a képviselőházban Wekerle miniszterelnök programjának előterjesztése után. A munkapárt is holnap tart értekezletet, melyre valószínűleg megérkezik Tisza István gróf is és ebben az esetben a képviselőház szerdai ülésén ő fog felszólalni.

Amerika már nem követeli Vilmos császár elkergetését.

Berlinből jelentik: Az Egyesült Államok külügyi hivatala kompromittált körülményben kijelenti, hogy az Unió nem szabta a béketárgyalások feltételül a Hohenzollernnek eltávolítását, Amerika beérné az olyan német belső reformokkal, amelyek a nemzetközi ügyek becsületes és megbízható kezelését biztosítanák. Igaz, a császár eltávolítása siettetné ezeken a reformokon a keresztülvételét, de Amerika tartózkodik attól, hogy a német népre kormányformát oktortáljon.

Hágából jelentik: Washingtonból jelentik: A külügyi hivatal közli, hogy semmi esetre sem kívánja, mint előfeltételt minden béketárgyalásnak a Hohenzollernnek eltávolítását. Azonban egész magatartása azt bizonyítja, hogy megelégednek azzal, hogy Németországban olyan belső változásokat vinnének keresztül, amelyek más országokhoz való békés viszonyt biztosítanak. Bárha az uralkodóház kikapcsolása ezt siettetné, nem szándéka Amerikának, hogy a német népnek kormányformáját diktálja. Amerikának a dolga csak az lesz, hogy megítélje, hogy az eszközlendő változtatások elegendők lesznek-e arra, hogy a tartós béke alapjául szolgáljanak.

Szorul a hurok.

A félmillióss szeszcsalás.

A budapesti rendőrségnek egy hónapja ezelőtt nagy munkát okozott az a feljelentés, amelyet Kohn Lajos marosvásárhelyi kereskedő tett állítólagos Fekete Lajos ellen. A nyomozás során valószínűvé vált, hogy a feljelentő csalta ki a pénzt és rejtette el. Kohn Lajost a rendőrség letartóztatta. A rendőrség folytatta a vizsgálatot és Krecsányi Kálmán főkapitányhelyettes megbízta Dobel József fogalmazót, hogy érdeklődjék a nyugati pályaudvar környékén levő szállodákban, valamint a bankok safe deposit-jeiben, hogy augusztus 10-ike felé gyanús ember nem helyezte-e el pénzt vagy pedig a szállodákban nem fordult-e meg. A nyomozás eredménnyel járt. Értesítették a rendőrséget, hogy

a Britannia szállóban félreeső helyen pénzen osztozkodott két ember, akinél sok ezrest láttak. Más uton arról értesült a rendőrség, hogy augusztus 10-én Kohn Lajos öccse, Kohn Sámuel, Budapesten járt és a Royal-szállóban találkozott Kohn Lajossal. Ezt a találkozást mindketten tagadták. A Britannia-szállóban Baracska Józsefné takarítónő, Vidra István fűtő és Weinraub Jenő asztalos látták az osztozkodókat. A három tanuval a rendőrség kiment a gyűjtőfogházba és ott több rab között felismerték Kohn Lajost. A rendőrség táviratilag fordult a marosvásárhelyi rendőri hatósághoz Kohn Sámuel felhozatala ügyében. Kohn Sámuel már Budapesten van. Szenkirályi Béla rendőrtanácsos most a detektívekkel azt iparkodik megállapítani, hogy augusztus 9, 10 és 11-én hol fordult meg Kohn Sámuel.

Rossz a termés Angliában.

Hágából jelentik: A múlt hónap esősége következtében a termés egész Angliában megromlott. A Daily Mail értesítése szerint Lee, az élelmezési hivatal elnöke a helyzetet igen komolynak mondta. A lap ezt írja:

Az aratásról érkező hírek a legsúlyosabb aggodalmakat idézik föl. A vihar és az eső a lábön álló gabonát a földre terítette. Angliának még nem volt oly rossz termése, mint az idejé és azért fokozottabb takarékosságra lesz szükség. Mostanáig a termésnek csak a harmadrészét takarították be s félő, hogy a többi teljesen tönkre megy. A déli és délnyugati grófságok szenvedtek a legtöbbet. A bajokhoz még hozzájárul az is, hogy a burgonyatermést valami betegség pusztította el.

A választójogról

érdekes felolvasás és előadás volt Kolozsvárt szombaton és vasárnap délelőtt. Szombaton a Nőtisztviselők kolozsvári csoportjának gyűlésén Gergely Janka Budapestről kelt sikra a nők választói joga mellett. A nők választói jogát követelte igen ügyes érvekkel csoportosított beszédében. Hallgatósága lelkesen meglapsolta az ügyes szónokot.

Vasárnap délelőtt a kolozsvári függetlenségi és 48-as párt által rendezett gyűlésen folyt le 11 órakor a városház közgyűlési termében, amely ez alkalomra zsúfolásig megtelt, elannyira, hogy egy része a közönségnek kint az előszobában volt kénytelen dr. Kalmár Antal nagyértékű fejtegetéseit a választói jogról meghallgatni.

Dr. Kalmár Antal beszéde bevezető részében hosszasan foglalkozott szerencsétlen közösségi viszonyukkal, amelyben a kiegyezés folytán Ausztriával kénytelenek vagyunk élni. Kimutatta, hogy ez ránk mindig csak káros volt és az is lesz jövőre is. Majd rátért az általános, titkos és egyenlő választói jog méltatására. Nagy tudással, széles áttekintéssel fejtegette, hogy az alkotmány sáncaiba a népet mielőbb be kell venni. Ez pedig az általános választói jog megerősítésével lesz lehetséges.

Kalmár beszéde több mint egy óráig tartott és mindvégig lekötötte a közönség figyelmét, amely a végén lelkesen megélmezte a kiváló publicistát és író.

Lapunk előfizetési ára:

Negyedévre	8 K
Egy hóra	3 K
Egész évre	32 K
Félévre	16 K

HIREK

— **Uj lap Kolozsvárt.** Mint halljuk, a választójogi blokk Kolozsvárt az általános, egyenlő és titkos, választói jog propagálása érdekében politikai napilapot fog indítani.

— **Kiskapuson nagy tüzvész dühöngött.** 22 ház leégett a melléképületekkel együtt. Mind jó magyar gazdák telkei voltak. Ezeken kívül oda égett minden gabonájuk és takarmányuk, úgy hogy a káruk több félmilliónál, amelyből nagyon kevés fog megtérülni, mert csak két telek volt biztosítva. A tüzet gondatlanságból gyerekek okozták.

— **Százezer márkás cukoreszalás.** Hamburgból jelentik: Löwenstein Vilmos aionai kereskedő egy wiesbadeni szállóigazgató közvetítésével eladott egy mainzi kereskedőnek 23 ezer kiló cukrot. A cukor ára a vasúti fuvarlevelek bemutatása után volt esedékes. Minthogy Löwenstein a fuvarleveket átadta, kifizették neki a cukor árát, mintegy százezer márkát. Mikor a cukor minden sürgetés ellenére sem érkezett meg, a mainzi kereskedő Hamburgba utazott. A hamburgi vasutak igazgatóságánál azután megtudta, hogy a fuvarlevelek és helyegyzések hamisítva voltak. A kereskedő erre feljelentette Löwensteint, akit egy berlini szállóban elfogtak. Letartóztatásakor a pénz egy részét megtalálták nála. A csalásban két hannoveri leány is részt vett, akiket bűnpalástolás és orgazdaság miatt szintén őrizetbe vettek.

— **Egy millió korona egyéves csikókért.** Szenzációs eredménnyel végződött az a felvásárlás, amelyet a minap rendezett Alagon a Magyar Lovaregylet. Összesen 107 lovat vettek elő s mindössze csak háromra nem akadt ajánlattevő. Nagy élénkséggel folyt a vételkedés a szebb példányokért, egyes esetekben egyszerre öt-tízezer koronára is emelték az ajánlatot s a végeredmény az, hogy a száznegy egyévesért összesen 991.000 korona folyt be a tenyésztők pénztárcájába. Legnagyobb tetszésre a kisbéri állami ménes csikói találtak s ezek egyike az Ossian-Charmane mén rekordárát ért el, 54.000 koronán vette meg Zichy Béla gróf s ezzel megdöntötte az eddigi 52.000 koronás magyar-osztrák rekordot.

— **Nem jártak olasz repülőök Bécs fölé.** Bécsből jelentik: A párisi lapok azt a valóttan hirt terjesztik, hogy az olasz repülőök Bécs fölétt cédulákat dobtak le, amelyben az Isonzó-csatában elért győzelmüket közölték.

— **A burgonya árának újabb megállapítása.** Hadik Janos gróf miniszter, a Közélelmezési Hivatal elnöke, a burgonya legmagasabb árát szeptember 7-től, szombattól kezdődőleg további intézkedésig, kilogrammonként 25 fillérben állapította meg.

— **A nagy rigai győzelem.** Berlinből jelentik: Most már részint a vezérkari jelentésekből, részint a haditudósítók táviratából megállapíthatók, hogy miképpen folytak le a rigai események. A németek három helyen verték hídát a Dünán s a csapatok jó része pedig északkeleti irányban nyomult előre s a Wenden felé futó műutat a Nagy Jegel-folyónál érte el. Világos, hogy ez azért történt, hogy az oroszok legjobb visszavonulási útját elvágják. Az oroszok a rigai hídfőt jóformán nem is védelmezheték, mert a németek mind nyugatról, mind délkeletről közeledtek a városhoz. Az oroszok sietve menekültek s ezért oly kevés a fogolyszám. Természetes, hogy a dünai hídfőkben levő nehéz ágyukat nem vihették magukkal s így jutott a németek kezére másfélszáz ágyu. Az oroszok sebtében kiürítették a rigai öböl erősségét, Dünamündét is, amelyben már bizonyára szintén a németek az urak s így ők az urai az annyira fontos rigai öbölnek is. A rigai győzelem a világháboru egyik legcsodálatosabb fegyverténye.

— **Tíz hold föld 72 000 korona.** A Szegei Napló írja: A folyón emelkedő föld-árak újabb esetét tapasztaltuk a héten. A domaszéki 156. számú Puskás-tanya önkéntes árverésen elkelet 72 000 koronáért. A tanya kocsin 11 kilométerre van a várostól, vasúton nem közelíthető meg. Terjedelme tíz katasztrális hold, van rajta egy primitív házikó. Ha ezt bőséges földmúlással, azt mondhatnánk, hogy prédálva, 2000 koronára becsüljük, akkor is 7000 koronát adtak Ördög György és felesége Császár Viktoria a domaszéki föld holdjáért.

— **A tordai órszágos állatvásár** folyó hó 5 én zajlott le. A felhajtás marhákban nagy volt, kereslet kevés, a felhajtás nagyságának dacára az árak természetesen tartottak voltak: l. o. igás ökör elkeit páronként 7200 K ért. Jármas ökrök kilogramm súlyban 4-60 K-ért, mustaökrök 4 K-ért cseréltek gazdát. Növendék 1-2 éves borjú páronként 1600-1800 K, 2-3 éves 2-3000 K-ért, 3-4 éves tulkok ökörárban cseréltek gazdát. Lóvásár gyenge felhajtás mellett stagnált. A sovány sertés ára 8 K-ra is felment kilogrammonként.

— **Alkalmazást nyer,** megfelelő díjazással, jóírású férfi vagy női gyakorlott irodai munkaező az Unió-utca 22. szám I. emeleti irodában.

— **Conan Doyle a német-angol házasságokról.** Hágából jelentik: A „Daily Mail” közli Conan Doyle regényírónak egy javaslatát. Eszerint azok az angol nők, akik németekhez mentek férhez és akiknek ura a németek oldalán harcol, kérhetik a bíróságtól, hogy házasságukat érvénytelennek mondja ki, hogy angol állampolgárságukat visszanyerhessék.

— **Szöknek az olasz katonák.** Bernből jelentik: Mint a svájci „Presstelegraf”-nak Zermattból jelentik, három osztrák-magyar hadifogoly és egy behívott olasz katona két olasz ember vezetésével egy szoroson átszökött Svájcba. Az egyik osztrák katona nyolc hónapig volt orosz hadifogságban, azután átadták Olaszországnak. Ugyanezen az úton, 4000 méter magasságig emelkedő, nagyon nehezen járható hegysorozaton keresztül érkezett svájci területre hat olasz katonaszökevény is, akik már voltak a harctéren és részben meg is sebesültek.

— **A lakosság foglalkozás szerinti eloszlása Ausztriában.** Az 1910. december 31-en végrehajtott népszámlálás szerint volt Ausztriának 28,570,800 lakosa. Ebben az összegben az egyes foglalkozások a következő számokkal szerepelnek: a mező- és erdőgazdaság 8,506,466, ipar és gyár 3,627,816, kereskedelem és közlekedés 1,576,623, közszolgálat, szabad hivatás s. b. 2,309,500. Az önálló egyének száma 5,333,564, berlet és gyarmatlakó 76,707, hivatalnok és magasabb foglalkozásbeli 620,493, munkás 4,643,674, tanító 335,260, napszámos 853,918, kereső családtag 4,155,789, eltartott 12,080,329. A munkások között van ipari és gyári alkalmazott 2,381,233, mező- és erdőgazdasági 1,332,148.

— **A rövidlátás.** A rövidlátás az egész világon sehol sincs úgy elterjedve, mint Németországban, a költők és tudósok képzett hazájában. Eddig a magasabb műveltség elkerülhetetlen áldozatainak tekintették a betegséget, nem tettek ellene semmit, legfeljebb célszerűen szemüvegekkel súlyosbították, de az utóbbi években az orvosok a pedagógusokkal szövetkezve, heves harcot folytatnak a nagyban elterjedt szembetegség ellen. Mindenekelőtt arra törekedtek, hogy a rövidlátás eredetének okait kikutassák és évek folyamán, a tanulók alapos megfigyelése alapján határozottan megállapították, hogy a rövidlátás a legtrikább esetben az egyénnel született szervi hiba. Így például egy berlini iskola legalsóbb osztályában 1000 tanuló közül csak két rövidlátó találtatott. Ez a szám azonban a felsőbb osztályokban meglepő gyorsasággal szaporodott, úgy hogy a gimnázium első osztályában már a növendékek 30-50 százaléka rövidlátó volt. Te-

lát az iskola a betegség fészke és éppen ezért a tanítók a leghivatottabb harcosai a betegség megakadályozásának. Nemcsak a gyermekeket világosítják föl, de szemorvosok erőlyesen követelik a varrámunka korlátozását az iskolában, az írási és olvasási óráknak félórára való leszállítását és az iskolai könyvek apró betűinek kiküszöbölését. A sport és játék bevezetésétől is reménylik a rövidlátók számának csökkentését. Természetes, hogy az iskolának és a szülői háznak egyaránt kötelessége a gyermekek felügyelete és felvilágosítása. Ezt a csekély fáradságot nem szabad sajnálni, ha meggondoljuk, hogy a rövidlátó sohase lesz többet egészséges szemű és hogy a rövidlátás már magában rejti a későbbi látóképesség jelentékeny zavarainak csiráját, sőt nem tulozunk, ha egyenesen a közegészség eminens veszélyének nevezzük a rövidlátást.

— **Osztrák arisztokraták gyümölcsüzletei.** Bécsből jelentik: Herceg Schwarzenberg lobositz uradalmában a közelmúltban gyümölcsakciók rendeztek. Az összes gyümölcs-termés kikiáltási ára 374 500 korona volt, de a nagy számban megjelent konzervgyárosok és gyümölcskereskedők annyira egymásra licitáltak, hogy végül is a hercegi uradalom kasszájának 662 756 koronát hozott az árverés. Hasonló aukciót rendezett a Lobkovitz hercegi és Clam-Martinitz grófi uradalom is. Az osztrák lapok minduntalan a magyarországi gyümölcsüzletéről keseregnek és közben elfelejtik a saját ajtajuk előtt söpörni.

— **Az osztrák vasutasok háborús szolgálati ideje.** Bécsből jelentik: Az osztrák vasutügyi miniszter augusztus 2-ről kelt 21679. számú rendelete szerint a háboruban előtöltött szolgálati idő a vonatkiszérő és kocsitoló személyzetnek a szolgálati évekbe 1914 augusztus 1-től számíva másfélszeresen számítandó be. (Dr. Marg.)

— **Uj Magyar Vörös-Kereszt Sorsjegyek** hivatalos aláírási helye. Aláírási határidő szeptember 15. Előjegyzések már elfogadtatnak. Kibocsátási árfolyam 52 korona, az aláírás alkalmával azonban elegendő 15 korona biztosság letétele. Közlebbi felvilágosítással szívesen szolgálunk.

— **A rigai szákmány.** A Wolff-ügy-nökség jelenti: A rigai nagy sikerből eredő szákmány folyton nagyobbodik. A nagyterjedelmű erdőben és mocsarakban még orosz csapatok rejtőznek, amelyeknek visszavonulását elvágták. De ha a foglyok száma a stratégiai vereséghez viszonyítva csekély maradna is, ezt az oroszok azzal vásárolták meg, hogy mindent otthagytak és hogy a megvert hadsereg teljesen föloszlott. A visszavonulási utakat első sorban a Riga — Venden között lévő nagy országutat óriási mennyiségű fűborított és megakadt jármű, páncélautó és podgyász, kimuli lovak, fegyverek és mindennemű fölszerelési tárgyak borítják az utakon és a mocsári ösvényeken. Az erdőben mindenféle hadiszer, élelmezési oszlopok és vonatok rekedtek meg és a vonatok, raktárak és utáziparkok a németek kezébe jutottak. Tömegesen maradt hátra municció, amelyet már nem tudtak fölrobbantani valamint ezerféle hadiszer, a többi között számtalan tábori konyha is. Rigában egyebek között egy teljes épségű nagy utáziparkot zsákmányoltunk. Az ágyukban való zsákmány is lényegesen nagyobb, mint amennyit kezdetben föltételeztünk. Dünamündében egyetlen ezredtől negyven, legnagyobb részben nehéz ágyút vittünk el ék pedig kilenc 7.5, kilenc 10, tíz 15, két 20, két 21, négy 30.5 négy 32 centiméteres löveget. Rigában újrá a rendes élet folyik.

LEGUJABB

Az „Ellenzék” távirat-telefon- és expressz-tudósításai.

Menekülnek az antant-követek.

Budapest, szept. 10.

Pétevárról jelentik: A legközelebbi napokban az angol, francia, olasz és amerikai követségek Moszkvába menekülnek, ahova a szerb, oláh, belga és montenegói követek már korábban elmenekültek.

Pétevár kiürítése.

Budapest, szept. 10.

Pétevárról jelentik, hogy az orosz főváros kiürítése folyamatban van.

Amerikai flottatámadás.

Budapest, szept. 10.

Hágából jelentik, hogy a „Skandinaven” című amerikai lap jelentése szerint több magasrangú tengerész parancsot kért Wilsontól egy Németország elleni flotta támadásra. Ezt kívánja a tengeralattjárók által előidézett helyzet vilsonra az üzenet levételéig hatott, de még nem határozta el magát a flottatámadásra.

Népgyűlések Oroszországban.

Budapest, szept. 10.

Pétevárról jelentik hivatalosan: Holnapután, az orosz forradalom fél-éves évfordulóján a munkástanács negyven népgyűlést fog tartani az országban.

A maximalisták a kormány ellen.

Budapest, szept. 10.

Pétevárról jelentik: A maximalisták nemrégben bejelentették, hogy fegyveres akcióra készülnek a kormány ellen, mely célra igen erőlyes propagandát kezdtek. Ezen készülődések nagyon megriasztották a közönséget. Pétevár katonai parancsnoka falragaszokon tudatta, hogy minden rendzavarást kiméletlenül elnyom. Tegnap este a kormány minisztertanácsot tartott, hogy intézkedéseket tegyen a maximalisták által tervezett akció ellen. Az utolsó órákban közlik, hogy ezen határozott ellenakcióra tekintettel, a maximalisták lemondtak terveikről.

Meghiusult merénylet.

Budapest, szept. 10.

A Popoló Di Italia jelenti: Kerenszki miniszterelnök ellen merényletet kíséreltek meg. A vonatot, melyen Kerenszki volt, légbe akarták röpíteni. A merénylet az utolsó pillanatban meghiusult.

A kormány nem hagyja el a fővárost.

Budapest, szept. 10.

Pétervárról jelentik: A legutóbbi minisztertanács megállapította, hogy a kormánynak nincs egyelőre oka a főváros elhagyására.

Éhinség.

Budapest, szept. 10.

Pétervárról jelentik: Az orosz-román arcvonalon éhinség uralkodik. Emiatt több ízben véres összeütközés volt katonák és polgárok között.

Statárium Pétervárt.

Budapest, szept. 10.

Riga elvesztése folytán bekövetkezett helyzet miatt Pétervárot kihirdették a statáriumot. A Péter-Pál-erődbe internált méltóságokat a Volga menti városokba internálták.

Wekerle a királynál.

Budapest, szept. 10.

Bécsből jelentik: Wekerle vasárnap reggel ideérkezett. Délután kihallgatáson volt a királynál.

Az isonzói csata.

Budapest, szept. 10.

Mint a lapok írják, az olaszok tízenegyedék Isonzó csatáját is ugyanaz a sors érte, ami a tizedik offenzívát. Taktikailag legfontosabb sikerrük az volt, hogy Tecolónál, a Hermada előterén területnyereséget csikartak ki. Szerény volt a siker, de ezt is elveszítették immár az olaszok. Csapataink erős nyomása s meglepő támadásának látása alatt az olaszok kénytelenek voltak visszavonulni Selonál azokból az árkokból, amelyeket véres áldozatokkal szereztek meg.

Amerika segítsége Oroszország számára.

Budapest, szept. 10.

Berlinből jelentik: Amerikai lapok jelentése szerint Wilson nagyszabású tervet dolgozott ki Oroszország fölségítésére. A tervet már be is mutatták az orosz kormánynak.

Színház.

Téli Színház.

Hétfőn: Pillangó kisasszony. (Bérlet 6. sz. B. Kezdeté fél 8 ó. Az előadás megkezdésétől a felvonás végeztéig a nézőtérre vezető ajtók zárva lesznek.)
Kedden: Hamlet. (Bérlet 7. sz. C. Kezdeté fél 8 ó. Az előadás megkezdésétől felvonás végeztéig a nézőtérre vezető ajtók zárva lesznek.)
Szerdán: Csárdáskirálynő. (Bérletszűnet 1. sz. A. Kezdeté fél 8 ó.)
Csütörtökön: Hoffman meséi. (Bérlet 8. sz. D. Kezdeté fél 8 ó. Az előadás megkezdésétől felvonás végeztéig a nézőtérre vezető ajtók zárva lesznek.)

Bretán Miklós, aki az eltávozott Farkas Sándor helyét tölti be a színháznál, pénteken este mutatkozott be a „Traviata“ Germont szerepében. Az új baritonista képzett énekesnek látszik, jó megjelenésű színész, akihez kedvező reményeket lehet fűzni. Kissé rekedt volt s hangja talán ezért nem érvényesült egyenletesen minden regiszterben, de megállapítható, hogy jó hanganyaga van, ami indispozíciója multával bizonyára kedvező fogadtatásra talál. Az előadás kiváló erőssége volt Baranyai Jolán, akinek szép csengésű, lírikus hangja nagy gyönyörűséget szerzett ezuttal is a közönségnek.

Milliomos Kati. Lelkes ambícióval készült a színház énekes gárdája az idei évad első operette-premiéréjére, a „Millomos Kati“ bemutató előadására, mely iránt a közönség is rendkívül meleg érdeklődést tanúsít. Bécsben 100 nál több szofisztos előadást ért meg ez a pompás librettoju operette, melynek zenéje rövid idő alatt Kolozsváron is a legnagyobb népszerűségnek fog örvendeni. A „Milliomos Kati“ Aranyosi Nusival a címszerepben pénteken fog bemutatásra kerülni bérletszűnetben; szombaton és vasárnap este már bérletfolyamban adják. Miután a bértek elővételi joga már lejárt, így az összes páholyok is a nem bérlet közönség rendelkezésére állanak.

Hamlet. A brit szellemóriás, Shakespeare egyik legfényesebb drámai alkotása, a „Hamlet“ kedden este kerül színpadra Janovics Jenő dr.-ral a címszerepben.

Hoffmann meséi. Offenbach örökéletű remeke, a „Hoffmann meséi“ csütörtök estére van kitűzve Bretán Miklóssal Lindorf—Coppélius—Miracle—Dappertuto négyes szerepében.

Két sláger az Urániában. Holnap, kedden a Nordisk-gyár két nagyszabású filmének műve fog az Uránia-színházban egy műsor keretében színpadra kerülni. Az egyik a „Régi história“ Psilanderrel a főszerepben, a másik pedig a „Haltgatóság hatalma“.

Az uzsorás az Egyetem-mozgóban. Holnap, kedden lesz az „Uzsorás“, a Nordisk-filmgyár egyik legkiválóbb alkotása az Egyetem-mozgóban utoljára látható.

A Möwe. Minden idők legszédületesebb és legcsodásabb filmeseményének leszünk a jövő héten tanúi a Szinkör-mozgóban. A „Möwe“-nek, ennek a legendás német cirkálónak az útja, az általa végzett hajóelsüllyesztések fognak szemünk előtt eredeti helyszíni mozgófénykép felvételekben megéledni. E felvételeket a német császári filmhivatal megbízásából Wolff, a Möwe másodkapitánya eszközölte utközben. Tizenhét oceánjáró elsüllyesztését a közvetlen közelből fogjuk láthatni. 10.000 tonnás hajóóriások és ötárbócosok fenékbe furását hajtja előttünk végbe a Möwe. A nagy anyagi áldozatok dacára, mellyel e képet csak nagy nehézségek árán sikerült megszerezni, a helyárok rendesek maradnak.

Gyászrovat.

Nagy részvét mellett volt meg tegnap délelőtt báró Rudnyánszky-Bélané temetése. A temetőben levő halottas kápolnába nem fért be a résztvevő közönség. A nagy része künt várakozott a koporsóra, amelyet beszentelés után Torockó-Szent-Györgyre szállították, ahol ma helyezték el örök nyugalomra a családi sírboltban. A temetési szertartást dr. Hirschler József apátplebánus végezte.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:
Magyary Mihály

Szerkesztő: **Dr. Polcz Radó ügyvéd.**

Csak néhány napig.

CIRKUSZ SCHMIDT

Kolozsvárt, a Tornavivoda udvarán

Ma, hétfőn 1917 szeptember hó
10-én este 7,9 órakor

Utolsó előadás

Jegyek előre válthatók a Szántó-féle
dokány nagytűzsdében Mátyás király-tér.

Szinkör-mozgó.

Előadások hétköznapokon:	Előadások ünnepek és vasárnap
Első előadás 4 órakor	Első előadás 2 ó
Második „ fél 6 „	Második „ 4 fél „
Harmadik „ 7 „	Harmadik „ 5 „
Negyedik „ fél 9 „	Negyedik „ 7 fél „
	Ötödik „ 8 „
	Hatodik „ 10 fél „

Műsor:

Kedden

A gyanu.

Szerdán és csütörtökön

Az élet rabszolgái.

Helyárok:

Páholyülés . . . . . 1.50 kor.
Földszinti ülés . . . . . 1 kor.
Alsó erkély . . . . . 70 fillér.
Felső erkély . . . . . 50 fillér.